

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/2005 rd

Regeringens proposition om godkännande av protokoll V till konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 november 2004 en proposition om godkännande av protokoll V till konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftning-

en (RP 203/2004 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Laura Kansikas-Debraise, utrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Taina Susiluoto, försvarsministeriet
- jurist Maija Lahti, Finlands Röda Kors.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner protokoll V till konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar, som antogs i Genève i november 2003.

Protokollet gäller explosiva lämningar efter krig. Det gäller de åtgärder som ska vidtas efter en väpnad konflikt och fastställer vem som bär ansvaret för röjningen av explosiva lämningar efter krig. Protokollet innehåller också bestämmelser om förvaring och delgivning av informa-

tion om användningen av explosiv ammunition samt om skydd av civilbefolkningen mot följderna av explosiva lämningar efter krig.

Protokollets bestämmelser gäller i huvudsak framtida väpnade konflikter, men det innehåller också en uppmaning att bistå länder som har explosiva lämningar efter krig vid röjning samt vård och rehabilitering av offer. Protokollet innehåller också bestämmelser om förebyggande frivilliga åtgärder i syfte att minska följderna av explosiva lämningar efter krig.

I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen. Protokollet träder i kraft sex månader efter det att tjugoinstrument för ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning har deponerats hos Förenta Nationernas generalsekreterare. Protokollet har hittills ratificerats av tre stater och i flera stater pågår ratificeringsprocessen. Om

Finland deponerar sitt instrument för godkännande efter det att det tjugonde instrumentet för ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning har deponerats, träder protokollet för Finlands del i kraft sex månader efter den dag då Finland har deponerat sitt instrument för godkännande. Lagen avses träda i kraft vid samma tidpunkt som konventionen träder i kraft för Finlands del.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att förslaget är nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Det nu aktuella förslaget gäller komplettering av konventionen om konventionella vapen med ett V protokoll, som ska tillämpas vid röjning av explosiva lämningar efter en konfliktsituation. De explosiva lämningarna efter krig som avses i protokollet är oexploderad ammunition eller kvarlämnad explosiv ammunition som blivit kvar i terrängen.

Utrikesutskottet har i sina tidigare ställningstaganden poängterat att den humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna bör fastställas genom avtal. Det aktuella förslaget stöder detta mål genom att de fördragsslutande parterna har ett klart åtagande att röja oexploderade lämningar. Avsikten är att skydda speciellt den civila befolkningen och skapa förutsättningar för förmedling av humanitär hjälp. Oexploderade och kvarlämnade explosiva ammunitioner utgör ett betydande och långvarigt riskmoment för den civila befolkningen i de drabbade områdena. Explosiva lämningar efter krig har inte tidigare reglerats internationellt och därmed betyder godkännandet av protokollet att en viktig lucka i det internationella författningssystemet nu kan fyllas. Protokollet har inte retroaktiv verkan. År 2001 gjordes en ändring i konventionen som innebär att åtagandena i konventionen — de bifogade protokollen till konventionen medräkna-

de — gäller även parterna i statsinterna konflikter.

Enligt propositionen uppfyller Finland protokollets krav och tillämpningen av protokollet har inte någon negativ inverkan på Finlands försvars- och säkerhetspolitiska intressen.

Truppmajor ingår inte i det V protokollet som gäller explosiva lämningar efter krig. I konventionens protokoll II, som reglerar användningen av minor, fastställs inte vem som bär ansvaret för röjningen av explosiva lämningar efter krig. Utrikesutskottet tycker att det är önskvärt att man genom att fastställa vem som bär ansvaret för röjningen kan stöda sådana förfaringsätt som leder till att även minor röjs som en del av röjningen av övriga explosiva lämningar efter krig. Utrikesutskottet anser det viktigt att Finland främjar utvecklandet av olika standarder och praxis inom försvarsmaterielindustrin på ett sätt som leder till röjningen av oexploderade lämningar och minimerar de risker som förorsakas för den civila befolkningen.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår utrikesutskottet

att riksdagen godkänner det i Genève det 28 november 2003 godkända protokoll V till konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan an-

*ses vara ytterst skadebringande eller ha
urskillningslösa verkningar och*

*att lagförslaget godkänns utan ändring-
ar.*

Helsingfors den 8 februari 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Liisa Jaakonsaari /sd
medl. Ulla Anttila /gröna
Jouni Backman /sd
Eva Biaudet /sv
Antero Kekkonen /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Katri Komi /cent
Eero Lankia /cent

Suvi Lindén /saml
Petri Neittaanmäki /cent
Kalevi Olin /sd
Aila Paloniemi /cent
Maija Perho /saml
Suvi-Anne Siimes /vänst
Jari Vilén /saml
Ben Zyskowitz /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Jukka Salovaara.